

ΤΑ ΚΑΤΟΡΘΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΩΡΑΙΟΥ ΛΑΓΚΑΡΝΤΕΡ

ΤΟΥ ΠΟΛ ΦΕΒΑΛ

(Συνέχεια εκ του προηγούμενου)

—Επρόβαλε μεγάλη αντίσταση; ρώτησε ο Μασώ, ο αρχηγός της 'Αστυνομίας.

—'Αν δέν ήμουν ἐγὼ ἐκεῖ, ἀπάντησε ὁ Μπουνιέ, ἕνας Θεὸς ἔξερει τί θὰ γίνονταν!

Ἐκτός τῶν ἄλλων, βρισκόντουσαν ἐκεῖ ὁ γέρο-Βιλλερουά, ὁ καρδινάλιος ντε Μπισού, ὁ ντ' Ἀρζανσόν, ὁ Λεμπλάν, κλπ. Ἐπίσης ἦσαν ἀρκετοὶ κι' ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Γκονζάγκα: ὁ Ναθαύ, ὁ Σουαζύ, ὁ Νοσέ, ὁ Ζιρόν, ὁ Ὀριόλ καὶ ὁ Ταράν. Ὁ νεαρὸς μαρκήσιος ντε Σαβερνὺ συζητοῦσε μὲ τὸν δούκα ντε Μωρισσάκ, ὁ ὁποῖος κοιμοταν ὄρθιος, γιατί εἶχε περάσει γρήϊς ἀλόκληρες νύχτες μεθοκοπώντας. Δεκαπέντε ἄνδρες ὀπλιόμενοι ὡς τὰ δόντια, στεκόντουσαν πίσω ἀπ' τὸ Λαγκαρντέρ. Μονάχα μιά γυναίκα ὑπῆρχε στὴν αἰθουσα, ἡ πριγκίπισσα Γκονζάγκα, ἡ μητέρα τῆς Αὐγῆς, ἡ ὁποία καθόταν δεξιά στὸν ἀντιβασιλέα.

—Κύριε, εἶπε ἀπότομα ὁ τελευταῖος, μόλις εἶδε τὸ Λαγκαρντέρ, δέν ἐθάλαμα μέσα στοὺς θρούς μας ὅτι θάρχόσατε νὰ ταράξετε τὴν ἑορτὴ μας κι' ὅτι θὰ προσβάλατε μέσα στὴν ἴδια μου τὴν κατοικία ἕναν ἀπὸ τοὺς μεγαλειότερους ἀρχόντες τοῦ βασιλείου. Κατηγορεῖσθε ἐπίσης ὅτι τραθῆξατε τὸ σπαθί σας γιὰ νὰ χτυπήσετε μερικοὺς εὐγενεῖς μέσα στὸν περίβολο τοῦ «Παλαί-Ρουαγιάλ». Αὐτὸ μὲ κάνει νὰ μετανοῶ γιὰ τὴν ἐπεικεία πού ἔδειξα ἀπέναντί σας...

Ἀπὸ τὴ στιγμή τῆς συλλήψεώς του, τὸ πρόσωπο τοῦ Λαγκαρντέρ εἶχε γίνει ὡς μαρμαρένιο. Ἀπάντησε μὲ τόνο ψυχρὸ καὶ γεμάτο σεβασμὸ:

—Υψηλότατε, δέν φοβάμαι καθόλου νὰ σὰς ἐπαναλάβω τί εἶπα στὸν κ. ντε Γκονζάγκα. Ὅσο γιὰ τὴ δεύτερη κατηγορία, δὲν δηλαδὴ τράθηξα τὸ σπαθί μου ἐναντίον μερικῶν εὐγενῶν, εἶνε ἀληθεστάτη... Μὰ τὸ ἔκανα αὐτὸ γιὰ νὰ ὑπερασπίσω μιά νέα γυναίκα... Ἄν βρισκεται κανεὶς ἀπ' αὐτοὺς ἐδῶ, φαντάζομαι ὅτι θὰ εἶνε ἀρκετὰ εὐγενεῖς γιὰ νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὰ λεγόμενά μου.

Ἐπῆρχαν ἐκεῖ ἔξη-ἑφτά ἀπ' τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁποίους εἶχε σκορπίσει κακῆν-κακῶς ὁ Λαγκαρντέρ μὲ τὸ σπαθί του, ὑπερασπιζόντας τὴν Αὐγῆ. Ὡστόσο, μόνο ὁ νεαρὸς μαρκήσιος ντε Σαβερνὺ ἀπάντησε τοιμη-ρά:

—Κύριε, λέτε τὴν καθαρὴ ἀλήθεια!

Ὁ Λαγκαρντέρ τὸν κύτταξε ξαφνιασμένος κι' εἶδε συγχρό-ως ὅτι οἱ ἄλλοι σύντροφοί του τοῦ ἔρχονταν ἄγριες ματιές. Μὰ ὁ ἀντιβασιλέας, ὁ ὁποῖος ἦταν πολὺ κουρασμένος καὶ ἠθελε νὰ κοιμηθῆ, δέν μπορούσε νὰ χάνῃ τὸν καιρὸ του μὲ τέτοιες φλυασιές...

—Κύριε, εἶπε σὸ Λαγκαρντέρ, σὰς τὰ συχωροῦμε δλ' αὐτά... Μὰ προσέγετε... Ὑπάρχει ἕνα πράγμα, πού δέν θὰ σὰς τὸ συχωρήσοιμε καθόλου. Ὑποσχέθηκατε στὴν πριγκίπισσα Γκονζάγκα ὅτι θὰ τῆς ἐνασθώσατε τὴν κόρη τῆς. Εἶνε ἀλήθεια;

—Μάλιστα, ὑψηλότατε... Τῆς τὸ ὑποσχέθηκα.

—Μοῦ στείλατε ἕναν ἀπεσταλμένον, ἐξακολούθησε ὁ ἀντιβασιλέας, πού μοῦ ἔκανε ἐξ

ονόματός σας τὴν ἴδια ὑπόσχεσι. Τὸν ἀναγνωρίζετε;

—Μάλιστα, ὑψηλότατε...

—Μαντεύετε, ὑποθέτω, ὅτι βρισκόσατε μπροστά σ' ἕνα δικαστήριο. Τὰ τακτικά δικαστήρια δέν μποροῦν ν' ἀσχοληθοῦν μὲ τὴν ὑπόθεσί σας. Μὰ σὰς ὀρκίζομαι στὴν τιμὴ μου, κύριε, ὅτι θὰ σὰς τιμωρήσω ὅπως πρέπει, ἀν τὸ ἀξίζετε. Πού εἶνε ἡ κόρη τοῦ Νεβέρ;

—Τὸ ἀνοῶ, ἀπάντησε ἡρεμα ὁ Λαγκαρντέρ.

—Λέει ψέμματα! φώναξε ἔξαλλη ἡ πριγκίπισσα.

—Ὅχι, κυρία. Σὰς ὑποσχέθηκα πράγματα ἀνώτερα τῶν θυμῶν μου. Αὐτὸ εἶν' ὄλο.

Ἐνας ψίθυρος ἀποδοκιμασίας διέτρεξε τὴν ὀμίγηρι. Ὁ Λαγκαρντέρ ἐπρόσθεσε, ὑψώνοντας τὴ φωνὴ του καὶ ρίγνοντας τὸ βλέμμα του δλόγυρά του:

—Δέν ἔξερω καθόλου τὴν κόρη τοῦ Νεβέρ.

—Αὐτὸ εἶνε ἀνασχυντία! ἐπανέλασαν καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι τοῦ Γκονζάγκα.

Ὁ ἀρχηγὸς τῆς 'Αστυνομίας κ. Μασώ, ἄνθρωπος μὲ ἀντιλήψεις τοῦ παλῆου καιροῦ, ἐπρότεινε νὰ χρησιμοποιήσουν βασιαν-σθήρια.

Ὁ ἀντιβασιλέας κύτταξε αὐστηρὰ τὸ Λαγκαρντέρ καὶ εἶπε:

—Κύριε, σκεφθῆτε καλὰ αὐτὸ πού εἶπατε...

—Υψηλότατε, ἡ σκέψις δέν προσθέτει τίποτε στὴν ἀλήθεια. Εἶπα τὴν ἀλήθεια!

—Θὰ τὸ ἀνεχθοῦμε αὐτὸ, ὑψηλότατε; φώναξε ἡ πριγκίπισσα, ἡ ὁποία μὲ μεγάλη δυσκολία συγκρατιόταν. Σὰς ὀρκίζομαι στὴν τιμὴ μου, στὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς μου, ὅτι λέει ψέμματα... Ἔξερει πού βρισκεται ἡ κόρη μου, ἀφοῦ μοῦ ὑποσχέθηκα πρό ὀλίγου κάτω στὸν κῆπο νὰ μοῦ τὴν ἐνασθώσω...

—Μιλήστε! πρόσταξε ὁ ἀντιβασιλέας τὸν Λαγκαρντέρ.

—Καὶ τότε, ὅπως καὶ τώρα, ἀπάντησε ὁ Ἑρρίκος, ἔλεγα τὴν ἀλήθεια καὶ ἠλπίζα ὅτι θὰ μπορούσα νὰ πραγματοποιήσω τὴν ὑπόσχεσί μου.

—Καὶ τώρα; τραύλισε ἡ πριγκίπισσα κατάγλυψη.

—Τώρα δέν ἐλπίζω πειά.

Ἡ πριγκίπισσα Γκονζάγκα ξανάπεσε ἀποκαμωμένη στὴν πολυθρόνα τῆς.

Τὰ σοβαρότερα μέλη τῆς ὀμιγηρέας, οἱ ὑπουργοί, τὰ μέλη τοῦ Παραλαμέντου, οἱ δοῦκες κύτταζαν μὲ περιέργεια αὐτὸ τὸ παράδοξο πρόσωπο, τοῦ ὁποίου τὸ νομα εἶχε χτυπήσει τόσες φορές στ' αὐτὰ τους, τὸν καιρὸ τῆς νεότητός τους: ὁ ὠραίος Λαγκαρντέρ! Ὁ Λαγκαρντέρ, ὁ ἀνίκητος σὸ σπαθί! Αὐτὴ ἡ ἐξυπνὴ καὶ γαλήνια φυσιογνωμία δέν ἔμοιαζε καθόλου μ' ἑνὸς κοινού σπαθιστοῦ.

Μερικοὶ, τῶν ὁποίων τὸ βλέμμα ἦταν πὸ διαπεραστικό, προσπαθοῦσαν νὰ διακρίνουν τί ὑπῆρχε πίσω ἀπὸ τὴ φαινομενικὴ γαλήνη τοῦ Ἑρρίκου. Καὶ ἀντιλαμβάνοντουσαν κατὶ ὅσον μιά θλιθερὴ καὶ βαθειὰ μελετημένη ἀποφασιστικὴτητα. Οἱ ἄνθρωποι τοῦ Γκονζάγκα ἐνοιωθάν τους ἐαυτοὺς τῶν πολὺ μικροῦς καὶ προσπαθοῦσαν νὰ μὴ ἰσχύουν καθόλου θόρυθο. Εἶχαν μῆ ἐκεῖ, χάρις σὸ δόγμα τοῦ πατρῶνους τῶν, ὁ ὁποῖος ἐνδιαφερόταν γιὰ ὅλη αὐτὴ τὴν ἱστορία.

Ἐπειτα, σφίγγοντάς τον γερά ἀπὸ τὸ χέρι, τὸν ἔσυρε ὡς τὸ τραπέζι τοῦ ἀντιβασιλέως...

Μά ο πάτρων τους, ο Γκονζάγκας, δέν φαίνονταν πουθενά.

Ο αντίθαισιλεύς έξακολούθησε :

—Και πώς, αφού είχατε τόσο άόριστες Γάλλιδες, τολμήσατε να παραγγείλετε στον αντίθαισιλεύ της Γαλλίας: «Η κόρη του φίλου σας θά έπιστραφή!»

—'Ελπίζα πώς θά γινόταν έτσι...

—'Ελπίζατε!...

—Ναι, αλλά ο άνθρωπος πολλές φορές άπατάται, είπε γαλήνια ο Λαγκαρντέρ.

Ο αντίθαισιλεύς συμβουλευτήκε με το βλέμμα του τον Τρέμ και τον Μασώ, οι όποιοι ήσαν οι έπισημοι σύμβουλοι του.

—Μά, ύψηλότατε, φώναξε ή πριγκήπισσα, ή έτοιμή στειφογύριζε τά χέρια της μ' άπελπισία, δέν βλέπετε ότι μου κλέβει την κόρη μου!... Την έχει, σας τ' όρκίζομαι!... Την κρατάει κρυμμένη!... Σ' αυτόν παρέδωσε την κόρη μου τη νύχτα του φόνου του πρώτου μου συζύγου... Ουμάμει! Το ξέρω! Το όρκίζομαι!

—'Ακούτε, κύριε; είπε ο αντίθαισιλεύς τού Λαγκαρντέρ.

Ένας άδιότροτος παλμός τάρραξε τους κρατάφους του Λαγκαρντέρ. Κάτω άπ' τά μαλλιά του φάνηκαν σταγόνες ιδρώτος, μά άπάντησε χωρίς να χάζη καθόλου τη γαλήνη του:

—'Η κυρία πριγκήπισσα άπατάται!

—'Ω! φώναξε εκείνη με τρέλλα. Νά μή μορη κανείς να μπλέξει αυτόν τον άνθρωπο!

—Δέν θά χρειάζονταν, παρά

έναν μάρτυρα... άρχισε να λέη ο αντίθαισιλεύς.

Μά στάθηκε, γιατί ο Έρρίκος είχε άνορθωθή σέ όλο του τό ύψος, προκαλώντας με το βλέμμα τον Γκονζάγκα, ο όποιος είχε παρουσιαστή εκείνη τη στιγμή στην κεντρική πόρτα. Η είσοδος του Γκονζάγκα προκαλέσε μία σύντομη αίσθησι. Χαρέτησε από μακριά την πριγκήπισσα σύζυγό του και τον αντίθαισιλεύ και στάθηκε κοντά στην πόρτα.

Το βλέμμα του διασταυρώθηκε με το βλέμμα του Λαγκαρντέρ, ο όποιος φώναξε προκλητικά:

—'Ο μάρτυς αυτός άς παρουσιαστή λοιπόν κι' άς τολμήσει να με άναγνωρίση...

Τά μάτια του Γκονζάγκα άνοιόκλεισαν, σαν να μη μπορούσαν να ύπερέρουν περισσότερο το βλέμμα του Έρρίκου.

—'Ολοι το είδαν αυτό και μία βαθεία αιωπή άπλώθηκε στην αίθουσα.

Έξαφνα ένας έλαφρός κρότος άκούστηκε κοντά στην πόρτα. Ο Γκονζάγκας τή μισοκλείει και είδε τον Πεϋρόλ μπροστά του.

—'Η Αύγη βρίσκεται στα χέρια μας! του είπε ο τελευταίος με σιγανή φωνή.

—Και τά χαρτιά της γεννησέως της;

—Και τά χαρτιά...

Ο Γκονζάγκας έγινε κατακόκκινος, τόση ήταν ή χαρά που ένοιωσε εκείνη τη στιγμή.

—Βλέπετε; είπε στον Πεϋρόλ. Είχα δίκη που σουλέγα ότι ο διαβολοκαμπούρης αυτός άξίζει ότι κι' αν πήξ...

Μά την πίστι μου, άπάντησε ο Πεϋρόλ, όμολογώ ότι τον έκρινα άσχημα. Μάς βοήθησε τρομερά σ' αυτή την ύπόθεσι.

Τη ίδια στιγμή, ο Λαγκαρντέρ έλεγε στον αντίθαισιλεύ:

—Καθώς βλέπετε, ύψηλότατε, κανείς δέν άπάντα. 'Αφού έστε διδαστής, κρίνατε δίκαια... Ποιόν δικάζετε αυτή τη στιγμή; 'Ενα φτωχό εύπατρίδη, ο όποιος, όπως και σεις, διαφεύθηκε στις έλπίδες του... Νόμιμα ότι μπορούσα να βασίζομαι σ' ένα αίσθημα που εινε συνήθως το πιο άγνο και πιο αυθόρμητο άπ' όλα... Νόμιμα ότι μπορούσα να βασίζομαι στην εύγνωμοσύνη, μά από τη στιγμή που είδα ότι εύγνωμοσύνη δέν ύπάρχει, έχασα όλο μου το θάρρος...

Τά μάτια του χαμηλώσαν χωρίς να θέλη κι' ή φωνή του πνίγηκε μέσα στο λαμόυ.

Την ίδια στιγμή, ο ύποκαγκελλάριος ντ' Άρζανσον έλεγε στον παρακαθήμενό του Βιλλερουά:

—'Η αυτός ο άνθρωπος έχει μία μεγάλη καρδιά ή εινε ο πιο άτιμος των παληανθρώπων...

Ο Λαγκαρντέρ κατέβαλε μία μεγάλη προσπάθεια για να διατηρήσει τη γαλήνη του κι' έξακολούθησε:

—Δέν ήμουν τυχερός, ύψηλότατε... Αυτό εινε 'ν' όλο μου το έγκλημα... Αυτό που φανταζόμουν ότι κρατούσα μέσα στα χέρια

μου, μου έξέφυγε... Θα τιμωρηθώ μόνος μου, εξαπατώντας στην έξορία μου.

—Αυτό ειν' εύκολο! είπε ο Ναθάυ.

Ο Μασώ μιλούσε σιγανά στον αντίθαισιλεύ

—Πέφτω γουατινιτή μπροστά σας, ύψηλότατε... άρχισε να λέη ή πριγκήπισσα Γκονζάγκα.

—Σταθήτε, κυρία, την δέικοψε ο Φίλιππος της Όρλεάνης.

Συγχρότως, με μία έπιτακτική κίνηση, επέβαλε αιωπή. Τότε, άπευθυνόμενος προς το Λαγκαρντέρ, είπε:

—Κύριε, εισθε εύπατρίδης... 'Ετσι τουλάχιστον είπατε... Αυτό που κάνατε όμως, εινε ανάξιο ενός εύπατρίδου... Η τιμωρία σας, θά εινε ή ντροπή σας... Δόστε μου το σπαθί σας, κύριε...

Ο Λαγκαρντέρ σκούπισε το μέτωπό του που ήταν κουρμένο στον ιδρώτα του. Τη στιγμή που έβγαζε άπ' τη ζώνη του το σπαθί του, ένα άδακρυ κύλισε στο μάγουλό του.

—Θέε μου! ψιθύρισε ο Σαθερνύ, ο όποιος, χωρίς να ξέρη γιατί, καιγόταν ολόκληρος από πυρετο, θά προτιμούσα να δέν σκοτώσουν, παρά να βλέπω αυτό που βλέπω τώρα...

Και τη στιγμή που ο Λαγκαρντέρ παρέδωσε το σπαθί του στο μαρκήσιο ντε Μπονιέ, γύρισε άλλοιό το πρόσωπό του...

—Δέν είμαστε πειά στους καιρούς, έξακολούθησε ο αντίθαισιλεύς, που έσπαζαν τά έξητη των άναξιων ίπποτών... Μά, δόξα τῷ Θεῷ, ή εύγένεια ύφισταται άκόμα και ή καθαίρεισι εινε ή πιο σκληρή τιμωρία που μπορεί να ύποστη ένας στρατιώτης. Κύριε, δέν έχετε πειά το δικαίωμα να φέρετε έξητος... Παραμερίστε, κύρισι, και άφήστε τον να περάση... Αυτός ο άνθρωπος δέν εινε πειά άξιος ν' άναπήσει τον ίδιο άέρα με σας...

Γιά μία στιγμή όλοι νόμισαν πώς ο Λαγκαρντέρ θα έβριχνε κάτω τους στύλους αυτής της αίθουσής κα, όπως ο Σαρμψάν, θά έβαζε τους φιλιταίους κάτω από τά έρείπια τους. Το ζωηρό του πρόσωπο έξέφρασε στην άρχή μία όργη τόσο τρομερή, ώστε οι γείτονές του καραιέρσαν, όχι για να ύπακούσουν στη διαταγή του αντίθαισιλεύ, αλλά από τρόμο. Μά ή άγωνία διαδέχθηκε γρήγορα την όργη του και σέ λίγο κι' ή άγωνία παραχώρησε τη θέση της σ' αυτή την άπόφασι, στην ψυχρότητα που έδειχνε από την άρχή της συνεδριάσεως.

—'Υψηλότατε, είπε ύποκλινόμενος, δέχομαι την κρίσι της 'Υ-μετέρας Βασιλικής 'Υψηλότητος και δέν θά σας παρακαλέσω να την άνακαλέσετε...

Ο Λαγκαρντέρ παρέδωσε το σπαθί του στον αντίθαισιλεύ...

Μία μακρινή μοναξιά κι' ή αγάπη της Αύγης, να ή εικόνα που περνούσε τη στιγμή εκείνη από τά ματια του... Αυτό άξίζει για όλες τις θυσίες...

Μέσα στη γενική αιωπή, ο Έρρίκος διευθύνθηκε προς την πόρτα. Την ίδια στιγμή, ο αντίθαισιλεύ έλεγε σιγανά στην πριγκήπισσα Γκονζάγκα:

—Μη φοβάσαι... Οι άνθρωποι της άστυνομίας θά τον παρακολουθήσαν...

Στη μέση της αίθουσής, ο Λαγκαρντέρ βρέθηκε μπροστά στον πρίγκηπα Γκονζάγκα, ο όποιος είχε άφήσει τον Πεϋρόλ.

—'Υψηλότατε, είπε ο Γκονζάγκας, άπευθυνόμενος προς τον αντίθαισιλεύ, έμποδίζω αυτόν τον άνθρωπο να περάση...

Άκούγοντας τά λόγια αυτά, ο Σαθερνύ κυριεύθηκε από μία μεγάλη ταραχή. Θά έλεγε κανείς πως ολεγόταν από την έπιθυμία να όρμηση κατά του Γκονζάγκα.

—'Α! είπε. Γιατί ο Λαγκαρντέρ να μην έχη το σπαθί του;

—Ο Σαθερνύ τρελλάθηκε! ψιθύρισε ο Τεράν στον Όριόλ.

—Γιατί έμποδίζετε αυτόν τον άνθρωπο να περάση; ρώτησε ο άντιθαισιλεύς τον Γκονζάγκα.

—Γιατί άπατηθήκατε στην κρίσι σας, άπάντησε ο Γκονζάγκας. 'Η καθαίρεισι της εύγενείας δέν εινε ή τιμωρία που έπβάλλεται στους δολοφόνους!

Μεγάλη κίνησης έπακολούθησε σ' όλη την αίθουσα και ο αντίθαισιλεύς σηκώθηκε.

—Αυτός εδώ εινε ένας δολοφόνος! έπρόσθεσε ο Γκονζάγκας, ο όποιος έβαλε το γυμνό σπαθί του επάνω στον όμο του Λαγκαρντέρ.

Μέσα στη γενική άναστατάσι, γιατί οι άνθρωποι του Γκονζάγκα ξεφώνιζαν και προσποιόντουσαν πως ήθελαν να όρμησουν, ο Λαγκαρντέρ έξέπασε σ' ένα σαρκαστικό γέλιο. Παρα-

Ο Λαγκαρντέρ παρέδωσε το σπαθί του στον αντίθαισιλεύ...

